

Հաստատված է՝

«Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան

պետական համալսարան»

Կենտրոնի գիտական խորհրդի

2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի նիստում

Մ.Գ. Մինասյան

Խորհրդի նախագահ՝

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

«ՇԻՐԱԿԻ Մ. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ և ԾԱԽՍԵՐԻ ՆԱԽԱՀԱՇՎԻ ԿԱԶՄՄԱՆ, ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ԵՎ ՓԱՍՏԱՑԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ (ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ) ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ

Եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվը, այսուհետ՝ Նախահաշիվ, կազմվում է հիմնադրամի ֆինանսատնտեսական վերլուծությունների, ծրագրավորման և հաշվապահական հաշվառման բաժնի կողմից յուրաքանչյուր տարվա համար՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա փաստացի տվյալները և տվյալ տարվա համար կատարված տնտեսագիտորեն հիմնավորված կանխատեսումները և հաշվարկները: Այն բաղկացած է երկու մասից՝ աղյուսակ, որտեղ նշված են եկամուտների և ծախսերի հոդվածների անվանումները, նախատեսված գումարները և հավելվածից, որտեղ տրված են այդ հոդվածների հիմնավորումները և հաշվարկները:

Եկամտային և ծախսային հոդվածները հաշվարկվում և ներկայացվում են որպես դրամական հոսքեր: Սա նշանակում է, որ եկամուտները ներկայացվում են որպես դրամական միջոցների մուտքեր, իսկ ծախսերը՝ որպես դրամական միջոցների ելքեր: Հաշվեգրման սկզբունքը (եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են որպես այդպիսին անկախ վճարման պահից: Պլանավորված ծախսերի հանրագումարը չի կարող գերազանցել պլանավորված եկամուտների հանրագումարին: Հակառակ պարագայում նշվում են այն աղբյուրները, որոնցով նախատեսվում է ծածկել բյուջեի դեֆիցիտը:

Նախահաշիվը պետք է կազմվի այնպես, որ պլանային տարվա համար ապահովվի բուհի բնականոն գործունեությունը, ֆինանսական միջոցների (ոչտուրսների) կառավարման և բաշխման օպտիմալ մակարդակը (ֆինանսական միջոցների արդյունավետ և նաատանալի օգտագործում):

1. Նախահաշիվը կազմվում է հետևյալ սկզբունքների հիման վրա՝

- Անընդհատություն- Ենթադրվում է, որ հիմնադրամի գործունեությունը տեսանելի ապագայում ունենալու է անընդհատ և շարունակական բնույթ, և տեղի չեն ունենալու իրադարձություններ, որոնք հարցականի տակ կդնեն կազմակերպության գոյությունը: Միաժամանակ ապահովվում է ֆինանսական գործառնությունների փոխանցիկ շարունակականությունը և առաջնահերթ ծախսերի կատարումը:
- Համադրելիություն- Նախահաշվում տվյալ տարվա համար ներկայացված տվյալները պետք է լինեն համադրելի նախորդ տարիների համապատասխան տվյալների հետ, որպեսզի ապահովվի վերլուծությունների տնտեսագիտական հիմնավորվածությունը, հնարավոր լինի հասկանալ և որոշել տարբեր ժամանակաշրջաններին (տարիներին) և ամսաթվերին վերաբերող ֆինանսական տեղեկատվության նմանությունները և տարբերությունները:
- Նախահաշվի հողվածների թափանցիկություն և ճկունություն- Թափանցիկությունը ենթադրում է հաստատված նախահաշվի հրապարակայնություն և մատչելիություն համալսարանի հանրային համար: Ճկունության սկզբունքը մեկնաբանվում է հետևյալ կերպ: Նախահաշվի պլանավորման պրոցեսում անհրաժեշտ է հաշվի առնել նոր զարգացումների և իրավիճակների ծագումը, որոնց արդյունքում կարող են փոխվել ծախսային հողվածները:

2. Նախահաշիվը կազմելու ժամանակ հաշվի են առնվում՝

- ՇՊՀ-ի զարգացման ռազմավարական պլանում ամրագրված նպատակները:
- Այն օրենսդրական փոփոխությունները, որոնք ուժի մեջ են մտնելու պլանային տարվա ընթացքում:
- Նախորդ տարիների փաստացի տվյալները, հնարավոր զարգացումները և գործոնային վերլուծության արդյունքները:
- Եկամուտների և ծախսերի կենտրոնների մասով առանձնացված փաստացի տվյալների վերլուծության արդյունքները:
- Կապիտալ բնույթի ծախսերը գալիք ժամանակաշրջանների ընթացքում պետք է ապահովեն որոշակի հատույց, մինչև դրանց լրիվ մարումը:
- Միջազգային ծրագրերին մասնակցությունից եկամուտները և ծախսերը:
- Պլանավորվող տարում բյուջետային ֆինանսավորման ծավալները:
- Բուհի կողմից կնքված և պլանավորվող տարում գործող պայմանագրերի կատարումից բխող ֆինանսական պարտավորությունները:
- Հիմնադրամի կանոնադրությամբ նախատեսված ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացվելիք եկամուտները և դրան վերաբերող ծախսերը:

- «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի 6.1-ին հոդվածի 2-րդ մասի հիման վրա, ՀՀ կառավարության 11 մարտի 2010 թվականի N 235-Ն որոշման համաձայն հրապարակված «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտ 7-ի պահանջները:
- Որոշ ծախսերի համար սահմանված նվազագույն շեմերը՝ նորմաները, եթե դրանք նախատեսված են ՀՀ գործող օրենսդրությամբ:
- Այն դեբիտորական պարտքերը, որոնք մարվելու են պլանավորվող տարում:
- Այն կրեդիտորական պարտքերը, որոնք մարվելու են պլանավորվող տարում:

3. Նախահաշիվը կազմվում է հետևյալ փուլերով՝

- Պլանավորվող տարվան վերաբերող ծախսային պահանջների (պահանջումների) վերաբերյալ տվյալների հավաքագրում ՇՊՀ-ի բոլոր կառուցվածքային ստորաբաժանումներից: Այդ տվյալները ներկայացվում են հաշվապահությանը յուրաքանչյուր տարվա նոյեմբերի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 10-ն ընդգրկող ժամանակահատվածում, համապատասխան ձևաչափով, որտեղ նշվում են պահանջվող գույքի (հիմնական միջոցների), նյութերի, աշխատանքների և ծառայությունների անվանումները, նկարագրությունը, քանակը, չափը: Հաշվապահության կողմից այդ տվյալները համակարգվում և ֆինանսական առումով գնահատվում են մինչև դեկտեմբերի վերջ:
- Պլանավորվող տարվան նախորդող տարվա փաստացի տվյալների ամփոփում և վերլուծություն: Կատարվում է հաշվապահության կողմից մինչև պլանավորվող տարվա փետրվարի 25-ը:
- Նախահաշվի նախագծի կազմում, քննարկումներ ռեկտորատի և գիտխորհրդի նիստերում, վերջնական տարբերակի կազմում: Կատարվում է մինչև պլանավորվող տարվա մարտի 15-ը:
- Նախահաշվի վերջնական տարբերակի ներկայացում հոգաբարձուների խորհրդի հաստատմանը: Կատարվում է մինչև պլանավորվող տարվա ապրիլի 20-ը:

4. Նախահաշվի կատարողականի՝ փաստացի տվյալների վերաբերյալ վերլուծական հաշվետվությունը:

- Հաշվետվությունը ներկայացվում է տարեկան հաշվետվության կամ զեկույցի տեսքով, մինչև պլանավորվող տարվան հաջորդող տարվա ապրիլի 1-ը:
- Վերլուծությունն ընդգրկում է առնվազն երկու տարվա փաստացի տվյալներ:
- Հաշվետվությունում ներկայացվում են համեմատական տվյալներ Նախահաշվի բոլոր հոդվածների մասով՝ փաստացի և պլանային ցուցանիշների շեղումների տեսքով:

- Նախահաշվի յուրաքանչյուր եկամտային հոդվածին վերաբերող փաստացի տվյալը միաժամանակ ներկայացվում է ընդհանուր եկամուտներում ունեցած տեսակարար կշռի տեսքով:
- Նախահաշվի յուրաքանչյուր ծախսային հոդվածին վերաբերող փաստացի տվյալը միաժամանակ ներկայացվում է ընդհանուր ծախսերում ունեցած տեսակարար կշռի տեսքով:
- Հաշվետվությունում ներկայացվում է եկամուտների և ծախսերի զուտ տարբերությունը, դրամական միջոցների մնացորդը տարեսկզբին և տարեվերջին:
- Հաշվետվության տվյալները պետք է համապատասխանեն հիմնադրամի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում ընդգրկված և աուդիտի կողմից հաստատված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությանը:
- Հաշվետվության տեքստային մասում նկարագրվում են այն գործոնները, որոնք ազդել են կոնկրետ ֆինանսական ցուցանիշների վրա: